

Sundbyberg 2023-11-17

Diarienummer: A2023/00885

Vår referens:

Annica Nilsson

annica.nilsson@funktionsratt.se

Mottagare:

Arbetsmarknadsdepartementet

a.remissvar@regeringskansliet.se

a.ias@regeringskansliet.se

Remissvar: Etablering för fler – jämställda möjligheter till integration SOU 2023:24

Funktionsrätt Sverige

Funktionsrätt Sverige är en samarbetsorganisation för 52 funktionsrättsförbund som tillsammans representerar drygt 400 000 medlemmar. Vårt arbete grundar sig på mänskliga rättigheter när vi driver medlemmarnas funktionsrätt - rätten att fungera i samhällslivets alla delar på lika villkor. Vårt mål är ett samhälle för alla.

Sedan 2009 är FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning gällande i Sverige. Artikel 27 handlar om rätten till arbete för personer med funktionsnedsättning på lika villkor som för andra.

Funktionsrätt Sveriges synpunkter

Funktionsrättsperspektivet saknas

Funktionsrätt Sverige välkomnar regeringens initiativ till att förbättra stödet till arbete för utrikesfödda kvinnor och skapa bättre förutsättningar för dem att komma in på arbetsmarknaden.

Vi har tyvärr inte haft resurser att ta ställning till förslagen, men har kunnat konstatera att utredningen inte tillräckligt belyst

intersektionella aspekter såsom funktionsnedsättning. Det är endast i avsnitt som handlar om regelverk som ordet funktionsnedsättning förekommer, trots att det bland utrikesfödda kvinnor givetvis finns kvinnor med funktionsnedsättning.¹ Det är en brist som riskerar att förslagen har sämre verkansgrad/effekt, eftersom även deras etablering på arbetsmarknaden behöver förbättras och utgå från individuella behov.

Mycket talar för att det finns en underdiagnostisering bland utrikesfödda och ett mörkertal av personer med funktionsnedsättning bland utrikesfödda arbetssökande.

I Arbetsförmedlingens "Återrapport om långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden" (2023)² framkommer att det är stora skillnader i andel med registrerad funktionsnedsättning mellan inrikes och utomeuropeiskt födda, oavsett totaltid i ramprogram. Bland de med programtider på sex år eller mer har över 50 procent av inrikes födda en funktionshinderkod, jämfört med mellan 20 och 30 procent bland utomeuropeiskt födda. Arbetsförmedlingen betonar att även tidigare analyser av Arbetsförmedlingens statistik har visat på att andelen med registrerad funktionsnedsättning är lägre bland utomeuropeiskt födda.

För att utrikesfödda kvinnor snabbare ska komma ut i arbete, behövs därför också resonemang och förslag som handlar om hur funktionsnedsättning tidigt kan identifieras och stöd ges skyndsamt utifrån exempelvis nedsatt arbetsförmåga på grund av funktionsnedsättning.

Statistik från Arbetsförmedlingen visar att tiden för att få en funktionshinderskod (som ger tillgång till särskilt stöd avsett för personer med funktionsnedsättning) har vuxit till 350 dagar för män och 380 dagar för kvinnor i genomsnitt.³ Efter registrering av funktionshinderskod kan väntan fortsätta, exempelvis kan varken lönebidrag eller arbetshjälpmedel komma i fråga innan en

¹ Cirka 20 procent av befolkningen lever med funktionsnedsättning i någon form.

² Se s. 26, Återrapport Uppdrag till Arbetsförmedlingen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden, 9 februari 2023,

<https://arbetsformedlingen.se/download/18.2814912d185c86f3fee231b/1676471517844/aterrapport-behov-hos-1%C3%A5ngtidsarbetsl%C3%B6sa-2023.pdf>

³ Se bilaga 230424 Arbetstlivsinriktat dialogforum.pptx

anställning är aktuell.⁴ Vi har många vittnesmål om att det kan dröja många månader innan ett beslut, vilket kan leda till att jobbchansen hinner försvinna.

När det gäller kvinnor med funktionsnedsättning erbjuds också de – på samma sätt som utrikesfödda kvinnor – mindre adekvat stöd än män med funktionsnedsättning, vilket Kommissionen för jämställda livsinkomster också konstaterat.⁵ Könsfördelningen av de insatser som individer med funktionsnedsättning kan få är ojämn. Män står för 60 procent av insatser såsom lönebidrag för anställning, lönebidrag för trygghet i anställning och lönebidrag för utveckling i anställning medan kvinnor står för 40 procent av dessa insatser. Vad gäller insatsen skyddat arbete hos arbetsgivare står män för 71 procent och kvinnor för 29 procent. Det går även fortare för män än för kvinnor att få en anställning med lönebidrag efter inskrivning. Forskning visar att män är överrepresenterade i alla typer av lönestöd för personer med funktionsnedsättning samt att kvinnor inte kodas i samma utsträckning som män.

Det finns alltså stora behov av att förbättrat och mer skyndsamt stöd också till kvinnor med funktionsnedsättning, inkluderat utrikesfödda kvinnor med funktionsnedsättning.

Behov finns också av att skynda på etableringen för personer med funktionsnedsättning

Vi välkomnar detta initiativ, samtidigt som vi konstaterar att det finns stora behov av förslag som också skyndar på etableringen för personer med funktionsnedsättning. Vi instämmer i arbetslinjen och att alla som kan arbeta också ska arbeta liksom att ett högt arbetskraftsdeltagande är centralt från ett kompetensförsörjningsperspektiv. Men vi vill också framhålla att det finns ett stort behov av en politik som svarar upp mot detta. I dagsläget saknar vi tydliga ambitioner på detta område när det handlar om personer med funktionsnedsättning.

Vi instämmer i att nyanlända utgör ett viktigt tillskott till arbetskraften som med rätt utformade insatser kan bidra till att

⁴ Läs mer i skrivelse till Arbetsmarknadsminister Johan Pehrson 9 maj, <https://funktionsratt.se/regeringen-hur-ska-ni-forbatta-situationen-pa-arbetsmarknaden-for-personer-med-funktionsnedsattning/>

⁵ S. 650 Minska gapet Åtgärder för jämställda livsinkomster, SOU 2022:4, https://www.regeringen.se/contentassets/9285046a0df14257b035779c11eb4703/sou-2022_4_webb.pdf

minska obalanserna på arbetsmarknaden. Det är viktigt att alla får förutsättningar att få en plats i arbetslivet och den egen försörjning, självständighet och den gemenskap som erbjuds på arbetsplatsen och därigenom även i det svenska samhället. Detta gäller också personer med funktionsnedsättning.

Men trots den kompetensbrist som råder hos arbetsgivare i många branscher, och trots de stora kostnader som blir följderna av att människor som skulle kunna arbeta inte ges förutsättningar till det, saknas en ambitiös plan som skapar förutsättningar för att personer med funktionsnedsättning kan bli en del av lösningen.

Det behövs en strategi och en plan med tydligt mål för hur en skyndsamt, adekvat och bestående etablering på arbetsmarknaden kan bli möjlig för personer med funktionsnedsättning. Förutom [73 förslag](#) som den samlade funktionsrättsrörelsen tog fram 2021 har förslag lämnats i en [skrivelse](#) till regeringen i maj samt [inspel](#) till Arbetsförmedlingens kommande regleringsbrev gjorts.

Med vänlig hälsning

Funktionsrätt Sverige

Nicklas Mårtensson
Ordförande